

Llàtzer Moix

Pirates contra pirates

Des que vam llegir *L'illa del tresor*, sabem que un pirata és un navegant que es dedica a abondar, robar i enfonsar vaixells en alta mar. Quan es van posar de moda els segrestos d'avions, vam començar a parlar de pirates aeris. I, ja en temps d'ordinadors i internet, vam qualificar de pirata qui copia programes informàtics i, d'aquesta manera, s'estalvia de pagar-los; o als qui s'apropien de pel·lícules, cançons, llibres o videojocs i els comercialitzen a la xarxa, en benefici propi i sense que els seus creadors en vegin ni un cèntim. En suma, un pirata és, segons l'accepció tradicional del terme, algú que viu a costa dels altres i amb aquest propòsit, de vegades, els infligeix danys físics o econòmics de molta consideració.

A Islàndia, un pirata és una altra cosa: és un membre del Partit Pirata que, encapçalat per la poeta Birgitta Jónsdóttir, ha estat a punt de guanyar les eleccions celebrades dues setmanes enrere. Creat el 2012 per un grup d'activistes, anarquistes i *hackers* contraris a qualsevol restricció a internet, aquest col·lectiu es basa en uns principis que s'assemblen ben poc als de sir Francis Drake o el capità Henry Morgan. Les seves prioritats són la democràcia directa, la defensa dels drets civils, la transparència governamental i la lluita contra la corrupció. En realitat, el que volen és una Islàndia sense governants com els que el 2008 la van arrossegar a una crisi econòmica que va enfonsar els grans bancs del país, el deute dels quals multiplicava per deu el PIB nacional. O com el primer ministre Sigmundur David Gunnlaugsson, que va dimitir a l'abril després de descobrir-se que amagava una fortuna en paradisos fiscals. Segons la gent de Jónsdóttir, els autèntics pirates –els que més s'aproximen a la vella definició de bucaner– no són els membres del seu partit, sinó els polítics avantatgistes, sense escrúpols ni vergonya, que parasiten l'establishment.

Pirates contra pirates: som davant dos col·lec-

tius homònims però, pel que sembla, amb objectius molt diferents. I també amb costums diversos. Uns utilitzen vestimenta formal, freqüenten els cercles exclusius, cavalquen un vell entramat de relacions familiars i socials i, quan ningú no mira, traïxen la confiança rebuda. D'altres vesteixen de manera informal, viuen sense luxes i dipositen una gran confiança en el poder de les noves tecnologies, per ser

Els pirates, abans personatges de ficció, abunden ara en l'establishment i entre els qui el volen desmuntar

eines de participació social, control del poder i foment de la transparència. Tant és així que consideren superada la lluita sobre l'eix dreta-esquerra i es presenten abans que res com a *hackers* disposats a atacar i desmuntar uns sistemes de govern que titllen de caducs: serien, doncs, una mena de brigada d'enderroc del vell ordre.

Si em forcessin a triar, en principi jo optaria pels nous pirates. Perquè la figura del polític convencional que proclama les se-

ves inquietuds socials, prodiga declaracions políticament correctes i després s'enfanga en corrupteles és tan ofensiva com insostenible. Ho és des de fa molts anys. I ara, amb una desigualtat creixent, és a més suïcida. Però la consideració de les noves tecnologies com un aliat incondicional que fan els neopirates em sembla, si més no, un punt ingènua. Les noves tecnologies no són bones o dolentes per se, ni garanteixen la pertinença al millor bàndol. La seva bondat depèn, com és obvi, de la intel·ligència dels seus usuaris i de com les facin servir. Recordem que els inicials apòstols d'internet van presentar aquest medi com un instrument per eixamplar, enriquir i democratitzar el debat, que estaria obert a tots els ciutadans amb connexió a la xarxa. I és veritat que s'ha obert, i no pas poc. Com ho és també que amb el trànsit augmenta el soroll i la cridòria. Però no augmenta sempre la qualitat dels continguts, entre els quals proliferen els tòpics, la irreflexió, la visceralitat, l'odi i tantes altres aportacions que, paradoxalment, fan cada dia més difícil el diàleg i l'acord.

Dit això, m'estimaria més que no m'obliguessin a triar. I si no hi hagués més remei, preferiria que em donessin altres opcions, més enllà dels filibusters d'un signe o un altre. Em consta que no tots els que parti-

cipen en l'administració pública ho fan portats per l'afany de rapinya. I que no tots els que hissen la renovada bandera pirata són, pel simple fet de fer-ho, capaços de millorar el rumb col·lectiu.

M'agradaria viure en una època en què els pirates tinguessin el seu àmbit més significatiu en la ficció, com quan Robert Louis Stevenson escrivia sobre ells. D'autors no ens en falten: La Campana distribuirà la setmana que ve *Pólvora i canyella*, d'Eli Brown, una novel·la protagonitzada per la capitana corsària Mabbot, en què es barregen les aventures navals amb la cuina i les relacions sentimentals. És bo tenir on triar. "Un vaixell –deia Epíctet– no hauria de navegar amb una sola àncora, ni la vida amb una sola esperança".●

JOSEP PULIDO

Lucia Ramis

Les eleccions banals

Google et coneix millor que tu mateix". Ho diu Yuval Noah Harari, autor de *Sàpiens i Homo Deus* (Edicions 62/Debate). Fa referència als algorismes que decideixen per tu: trien els teus amics a Facebook, els teus amants a Tinder, perfilen la teva ideologia a Twitter i determinen com vestiràs, cuidaràs el teu nadó i adornaràs casa teva a partir de les fotos que vegis a Instagram. Seleccionen la teva música a Spotify i els teus llibres a Amazon. Internet és el geni de la llàntia, i com més el facis servir, més pistes li donaràs sobre els teus gustos, que serviran perquè s'avanci als teus desitjos. De fet, acabarà condicionant aquests gustos, que tu promocionaràs convertint-te en anunci.

El sistema està dissenyat per reforçar les teves conviccions, i no perquè les qüestionis. L'objectiu és comercial, i pretén que consumeixis alhora que incentives el consum aliè. Per tant, dubtar és una pèrdua de temps. És més eficaç motivar-te a través de l'impuls emocional que de la reflexió. La directora de *The Guardian*, Katharine Viner, adverteix que la tecnologia ha desprestigiada la veritat, l'opinió ha substituït els fets. És a dir, un no

Abans calia furgar per aconseguir informació; ara ens l'hem de treure de sobre

s'identifica amb els fets en si, sinó amb la interpretació que se'n fa; igual que un prefereix un equip de futbol a un altre, o una estètica determinada, sense que això depengui d'una veritat objectiva. Aquestes opcions, tan personals, no et comprometen a res. Són reversibles. Pots formar part d'una xarxa social fent un clic, i abandonar-la amb la mateixa facilitat i immediatesa (excepte si és un grup de WhatsApp).

Decidir és cada cop menys necessari, i això minimitza la por d'equivocar-se. Abans, rectificar era de savis; ara ho és de frívols que canvien d'opinió cada minut perquè no estan mai satisfets i ho volen tot. De fet, creuen que poden adquirir-ho sense esforç perquè, a més, s'ho mereixen. Abans calia furgar per aconseguir informació; ara ens l'hem de treure de sobre. No hem estat mai tan informats, però la corrupció continua sense restar vots, i encara que tinguis tots els mitjans occidentals en contra teva, seràs el president més poderós del món, malgrat no li agradis a ningú.

El periodisme ja no és el quart poder. Ha estat substituït per la comunicació, que inclou (i confon) publicitat i propaganda. A l'era dels homes anunci, guanya qui ven més, que no implica que es vengui millor. I què ven? La promesa que fins i tot els teus desitjos més foscos i políticament incorrectes, aquells que ni tan sols goses reconèixer-te a tu mateix, poden complir-se sense cap més conseqüència que la de fer un clic. El votant ha esdevingut el mer instrument d'un oportunista vulgar. I per més que es qüestionis amb una veritat objectiva, la seva opció és personal. El perill rau a oferir-li allò que mai no es va atrevir a demanar, en comptes de fer-li entendre per què no hauria de desitjar-ho.●

Santiago Dexeus

Plorar o riure

La societat actual no és precisament exponent d'una tranquil·litat emocional o el reflex d'una coherència ètica. Si parlem dels polítics, és evident que el culte a la personalitat és probablement un dels primers defectes fàcilment perceptibles. És freqüent que els assessors d'imatge es precipitin a canviar el pentinat del futurible o la vestimenta, segons el públic a qui s'adreçaran. Però és molt més preocupant la falta d'ètica o la versatilitat de les seves conviccions, en un percentatge no menyspreable.

Pensament i llibertat van units en la intel·ligència de la persona que té principis. El percentatge que Catalunya dedica a l'educació està sota mínims, és del 2,8%, per sota de la resta de l'Estat espanyol, o del 5,25% de la Unió Europea. No

ens pot sorprendre que el discurs que hagi permès a un polític actual aconseguir la seva nominació faci un gir si per preservar el seu gens menyspreable sou i altres avantatges econòmics decideix pactes o aliances oposats a la seva premissa ètica.

Amb motiu del 12 d'Octubre, festivitat que no va voler complir l'Ajuntament de Badalona, un regidor amb gest teatral, davant públic i, suposo, periodistes convocats, va estripar la citació judicial que els cominava a respectar el calendari laboral. En el mateix instant, una ciutadana anònima també va estripar la multa que havia rebut del Consistori amb aquestes paraules: "Si vostè se salta la legalitat, jo puc fer el mateix". Tinc l'esperança que tots junts, és a dir, el poble, que som els components actius de la de-

mocràcia, aconseguirem canviar epidèmies que destrueixen la nostra alegria i solidaritat.

Expressar-nos sense dogmatismes, saber escoltar, no restar silenciosos davant l'auge dels valors econòmics en detriment dels ètics i no puc evitar citar Ramón Gómez de la Serna, (1888-1963), que ens adverteix de la dificultat de tenir dignitat en la pobra vida que es porta i encaminar-se cap a la tenebror de ser un aprofitat.

Aquestes paraules m'han ajudat a superar la tristesa de certs comportaments, no només perquè afecten l'ús indegut del nostre cognom i tradició ginecològica, sinó també perquè donen una visió econòmicament interessada de la medicina que afortunadament no correspon a la realitat.●